

PsittaScene

EXTRA BIJLAGE BENELUX

Papegaaien van de Bahamas (pag.2-5)

Tekst door Caroline Stahala en foto's van Mark L. Stafford

De Bahama amazone *Amazona leucocephala bahamensis* staat aan dezelfde gevaren bloot als de meeste papegaaien wereldwijd, d.w.z. geïntroduceerde predatoren, kleine populatiegroottes, verlies van habitat en natuurlijke gebeurtenissen zoals orkanen en brand. Maar de mensen en organisaties die ijveren voor het beschermen van deze papegaai zijn in een bijzondere positie door niet alleen de Bahama papegaai met succes te beschermen, maar ook meer inzicht te geven in hun ecologie. Voorafgaand aan 2002 is er maar één onderzoek gedaan naar de Bahama papegaai en dit was alleen met de Abaco populatie. In 2002 werd er internationaal een poging tot bescherming gedaan om de snelle afname en het uitsterven van deze papegaai te voorkomen in zijn resterende verspreidingsgebied. Het uiteindelijke doel is om de Bahama papegaai met succes over te brengen naar andere eilanden waar ze voorheen ook leefden. De Bahama papegaai leeft nu nog op slechts twee belangrijke eilanden van de Bahama's, Groot Abaco en Groot Inagua. Het feit dat deze twee populaties heel verschillend zijn, biedt een kans uit oogpunt van bescherming. Groot Inagua bestaat bijna geheel uit onvolgroeide bossen hardhout, Abaco eiland daarentegen bestaat grotendeels uit dennenhout met corridors van volgroeid hardhout. Behalve verschil in habitat vertonen de twee populaties ook verschil in broedbiologie. De populatie van Inagua begint in maart te broeden en zoekt zijn nestholtes in lage bomen van hardhout. De populatie van Abaco begint zijn broedseizoen eind april en zij gebruiken holtes in de grond. Eigenlijk gebruiken

ze gaten in de grond, die gevormd zijn door geërodeerd kalksteen. De twee populaties lijden onder dezelfde gevaren zoals natuurlijke gebeurtenissen, maar de Abaco populatie is in groot gevaar vanwege menselijke acties. Orkanen komen regelmatig voor op de Bahama's en kan het voedselaanbod (fruit en bessen) aanzienlijk schade toebrengen. In 2004 baanden twee orkanen hun weg door de Bahama eilanden. Als natuurlijke gevaren samenvallen met door mensen veroorzaakte factoren, begint dit zijn tol te eisen van de populaties. De Abaco populatie heeft kortgeleden zo'n geval meegemaakt. Gedurende het broedseizoen van 2004 werd deze populatie getroffen door twee natuurlijke gebeurtenissen, een bosbrand door hun nestgebied, een orkaan van categorie 3 en 4. Geïntroduceerde wilde katten hebben het ook voorzien op kuikens zowel als volwassen vogels in het nest. Nog een probleem, wat een plaag is voor de Abaco groep, is de introductie van wasberen. Wasberen werden aan de meest noordelijke kant van het eiland geïntroduceerd, maar verspreiden zich in zuidelijke richting naar het broedgebied. Een dreigend gevaar voor de Abaco populatie is het verlies van belangrijk overwinteringshabitat aan ontginning. Tegenwoordig is alleen het broedgebied met dennenbos beschermd als nationaal park. Er zijn legio voorbeelden in West-Indië hoe de bovengenoemde gevaren papegaaienpopulaties hebben verwoest. Onder sommige van deze voorbeelden vallen de Keizer amazone *Amazona imperialis* op Dominica, St. Lucia amazone *Amazona versicolor*, St.

Vincent amazone *Amazona guildingii*, Puerto Ricaanse amazone *Amazona vittata* en de Cayman Brac amazone *Amazona leucocephala hesterna*. Er zijn tevens legio voorbeelden van amazones, die reeds zijn uitgestorven in West-Indië zoals van de Turks en Caicos, Montserrat, Guadalupe, Martinique, Grenada en Barbados eilanden. Om hetzelfde lot voor de Bahama papegaai te voorkomen, werd er een vooronderzoek gedaan door lokale organisaties, de plaatselijke regering, Ministerie van Natuurbeheer en universiteiten van de Bahama's. In 2002 werd een programma opgesteld om te beginnen met het controleren van de populatiegrootte van de Abaco papegaai en voorbereiden van eventuele verhuizing van de Bahama papegaai naar een eiland waar ze vroeger voorkwamen. In 2002 werd de populatiegrootte van de Abaco papegaai geschat op 1600 stuks. Het daaropvolgende jaar werd er intensief onderzoek gedaan naar de gezondheid van de populatie. Tussen april 2003 en augustus 2004 werd onderzoek gedaan naar de overlevingskansen van de volwassen en jonge vogels en hun nestsucces. Er werden het hele jaar bewegingspatronen vastgelegd om uit te vinden wat hun belangrijkste habitat was. De Abaco populatie had de eerste prioriteit vanwege de gevaren van vijanden en hun unieke nestgewoonte aan de grond. Deze vogels gebruiken kalksteengaten op de dennengrond als nestgelegenheid. De opening van de holtes kan zo groot zijn als een theekopje tot de grootte van een basketbalpoortje. De holtes worden jaren achtereenvolgend gebruikt door de paren net zoals de boomholtes door andere

soorten. De papegaaien verwijderen al het puin dat er zich buiten het broedseizoen in heeft opgehoopt. Volwassen vogels door naar de grond te vliegen en achterwaarts naar binnen te gaan. Gemiddeld produceren een broedpaar 4 eieren en kunnen er 1-4 jongen uitkomen. De ouders voeren met groene dennenappels die overvloedig in het bos te vinden zijn, maar alleen tijdens het broedseizoen.

Resultaten

Resultaten geven aan dat het belangrijk is het overwinteringshotel te beschermen. Na het broedseizoen geven de dennenbomen niet langer genoeg voedsel om in het gebied te blijven. Vanwege schaarste aan voedsel gedurende de wintermaanden, verhuizen de papegaaien vanuit het midden van het eiland of de dennenbossen, naar de buitenkanten van het eiland waar de hardhoutbegroeiing bessen dragen. Er worden nu pogingen ondernomen om te beginnen met dezelfde studies voor de Bahama papegaai op Inagua eiland. Het werk op Inagua zal een hele klus zijn om de status van de populatie als geheel te ontdekken.

Dit werk tezamen met de bevindingen op Abaco zal een weldoordacht plan opleveren voor de bescherming van de overgebleven populaties en de verhuizing van de Bahama papegaai naar eilanden, die voorheen hun thuis noemden.

Er worden pogingen gedaan om permanente populaties van de Bahama papegaai te vermeerderen. Vragen m.b.t. het huidige en aankomende werk, neem dan contact op met Caroline Stahala cstahal@ncsu.edu. Het veldteam zou eveneens blij zijn met steun van WPT-leden. Boven aan ons verlanglijstje staat een 2^e hands terreinwagen. De WPT zal zich sterk maken voor belastingaftrek voor donaties hiervoor. Inlichtingen wat betreft de foto's bij Mark Stafford info@parrotsinternational.org

(Pag. 3) Opmerking van de fotograaf: De Bahama papegaai van Abaco Island is de enige papegaai in de Nieuwe Wereld (Westelijk Halfrond) die nestelt aan de grond. Het was verbazingwekkend om met Caroline door de pijnbossen te trekken, naar een hol in de grond te lopen en van binnen baby-papegaaien te zien, die naar je opkijken. Het leek ook

een beetje tegenstrijdig papegaaien te zien zitten eten in pijnbomen

(Pag. 4) Opmerking van de fotograaf: De Abaco Bahama papegaai staat als enige vogel in de wereld bekend als zijnde vuurbestendig. Toen ik te gast was bij Caroline had ik het geluk om getuige te zijn van een bosbrand, aangestoken door de bliksem, die over het papegaaiennest heen vlamde en te kunnen filmen. Toen het vuur voortwoerde, zag ik een koppel druk bezig met het naar binnenschrokken van bessen nauwelijks 50m van de vuurlijn, waarschijnlijk voor hun kuikens. Het vuur was onvoorstelbaar heet en rokerig. We waren er zeker van dat geen enkel kuiken zou overleven omdat het vuur over de nesten raasde, die we eerder die dag hadden gecontroleerd en gefilmd. Toen we de volgende morgen over de vuurgrens sprongen en het smeulende houtskoolachtige maanlandschap in renden, hadden de ouders en hun baby's het wonderwel overleefd. Waarschijnlijk waren ze dicht tegen elkaar aan gekropen in hun nestholten terwijl het vuur over ze heen raasde. Ze waren veilig en gezond. Werkelijk onvoorstelbaar.

PollyVision DVD – uitsluitend voor papegaaien (pag. 5)

Recensie door Louise Warburton en verschenen in 'Parrots' www.parrotmag.com

PollyVision is een DVD die gemaakt is om door je huiskamerpapegaai naar te kijken, om hem bezig te houden met beelden en geluiden van hun wilde neefjes over de hele wereld. Klinkt een beetje idioot, hè? Ik heb hem met mijn Grijs-roodstaart en Kongo papegaai bekeken. Ze hebben allebei een verschillende achtergrond en karakter – de Grijs-roodstaart is een wildvang, merendeels behoorlijk bejaard en de Kongo is handpompok vermenselijkt lastpak (in de goede zin van het woord!) Ze zijn allebei gewend om naar de radio en cd's van met Afrikaanse vogelgeluiden te luisteren en ochtendgeluiden als ik niet thuis ben. PollyVision duurt 80 minuten en herhaald automatisch. Behalve bij de introductie is er geen muziek, alleen de geluiden van de wilde papegaaien en hun omgeving. De beelden zijn verdeeld in vijf secties aangeduid met de kleur van de papegaaien en hun gebied. We starten met de 'Black and White' uit Australië, gaan verder met de 'Groene' in Peru, de 'Grijs-rood' in Kameroen, de 'Rode' in Peru en eindigen met de 'Blauwe' in Brazilië.

Om mee te beginnen was het de soundtrack dat de aandacht van mijn papegaaien trok. De Grijs-roodstaart was de eerste die reageerde door ontspannen te gaan zitten, zijn nekveren schudde en langzaam met zijn snavel te knarsen. De Kongo deed er wat langer over, omdat ze was afgeleid door mijn exclusieve aandacht te proberen te krijgen. Ik werd direct gebiologeerd door het kijken naar de Langsnavel -en Inca kaketoos in de natuur. Zo'n tien minuten verder in de show, als de Witstaart Zwarte kaketoos krijsen en gaan drinken, werd onmiddellijk de aandacht van de gevederde kijkers getrokken en ze draaiden zich direct om om naar het scherm te kijken. De volgende keer dat hun visuele aandacht merkbaar was, was toe men zag dat een paar Grijs-roodstaarten zachtjes naar elkaar riepen op hun nest. Ik wenste dat mijn vogels me konden vertellen wat ze zeiden. Intussen terwijl ze naar het scherm keken, ontspanden beide vogels tijdens de hele film. Het was overduidelijk dat ze aan het luisteren waren omdat ik kleine bewegingen in

hun nekveren en ogen zag als de papegaaien op het scherm alarmgeluiden gaven en krijsend in wervelende troepen opvlogen. Deze DVD was gemaakt om papegaaien te vermaken, en het werkt. Het werkt ook voor mij! Ik was er gek op en ik kan eerlijk zeggen dat het één van de beste dingen op het scherm is die ik ooit heb gezien. Wat een genoegen om een uur en 20 minuten naar papegaaien van over de hele wereld te kijken. Des te beter dat er geen muziek bij was of commentaar, alleen de roep van de papegaaien en de geluiden van hun omgeving, waaronder het zoemen van een passerende bij, gerommel van onweer en bijna onophoudelijk gekwetter van de weervogels tijdens de sectie van de Grijs-roodstaarten. De lengte van de film was van betere kwaliteit dan ik had verwacht, vooral de Australische en Braziliaanse secties die van 'Attenborough' klasse zijn. We worden getraakteerd op fantastische papegaaien spektakels. We zien eten, drinken, baden, wederzijds verenpoetsen, grote troepen die naar de

'claylicks' komen, snavelvechten, wederzijds voeren, paarvorming, paring, tropen wervelen in de lucht... het absolute hoogtepunt voor mij was om te kijken naar een Lear's ara die een tros palmmnoten oppikte en er mee naar de volgende boom vloog (weg van de andere ara') en ze kraakten om ervan te genieten als een chocolaatje. Ik denk boven dien dat wij als papegaaienbezitters een heleboel kunnen

leren door naar deze wilde papegaaien te kijken: hoe uiterst sociaal ze zijn, wat een variatie aan voedsel ze eten zowel aan de grond als in de bomen, hoe ze drinken en baden in de vroege morgen, de noodzaak van zonnebaden en hoe hun waakzaamheid en lenigheid constant wordt gestimuleerd. We kunnen tevens sommige gedragingen van onze huiskamerpapegaaien gaan begrijpen – geen wonder dat ze het liefste eten als

wij eten, kijk maar hoe ze gezamenlijk foerageren in de natuur. We zien papegaaien in een brede variëteit van habitats en kijken naar ze als wilde vogels, uitstekend aangepast aan hun omgeving. Hopelijk kan deze DVD op een of andere manier de geestelijke zintuigen van mijn twee gevederde vriendjes voeden en stimuleren – ik ben er zeker van dat het een vertroosting voor ze is.

Tucuman amazone in Argentinië (pag. 6-7)

Recentelijke studies naar een weinig bekende schoonheid van de Andes

Door Luis Rivera en Natalia Politi

De Tucuman amazone *Amazona tucumana* is een praktisch onbekende inheemse soort wiens populatieaantallen drastisch zijn afgenomen in de 20ste eeuw; daarom staat hij te boek als een zeldzame soort.

Ca. 19.000 Tucuman amazones werden gedurende de 80-jaren binnen vier jaar vanuit Argentinië geëxporteerd; dit feit samen met de degradatie en verlies van hun habitat leidde tot de opvallende afname. De soort staat op CITES I en wordt gezien als kwetsbaar, met een hoge prioriteit voor bescherming en onderzoek.

De kritieke habitat van de Tucuman amazone zijn de dichte bossen, een smalle streep bos tussen de 1700-2200m hoog dat zich bevindt in bergbossen van het noordwesten van Argentinië en zuidelijk Bolivia (Yungas genaamd.) Yungas verdwijnt met een alarmerende snelheid van 1,1%, wat veel hoger ligt dan dat van veel tropische bossen. Zeker 60% is al verloren gegaan aan houtkap, rijp voor landbouw, exotische pijnboomplantages *Pinus spp.*, weg -en damconstructies, veeteelt, kolonisatie, ongecontroleerde toeristenactiviteiten en gaspijpleidingen. Het verspreidingsgebied strekt zich uit van het departement van Santa Cruz tot aan de provincie Catamarca in Argentinië.

Er waren geen studies gedaan naar de ecologie en beschermingsstatus van de Tucuman amazone. Voorgaande studies zijn voornamelijk beschrijvend geweest en dit wordt een probleem in vergelijking met gegevens om populatietrends te ontdekken. Er was geen specifieke actie ondernomen om de Tucuman amazone serieus te beschermen. We evalueerde de status van de Tucuman amazone, schatte de grootte van de populatie en verspreiding in Argentinië en identificeerde

belangrijke nest –en rustplaatsen voor bescherming.

Populatie aantallen en verspreiding

We telden ca. 5.500 stuks op 12 locaties, waarvan 7 nieuwe voor de soort. In twee gebieden komt 94% van de getelde aantallen voor, één tussen El Nogalar (Salta) en San Francisco (Jujuy) en de andere van Sierra (Sa.) de Santa Bárbara (Jujuy) tot El Rey NP(Salta). Dit is het eerste uitgebreide onderzoek in het verspreidingsgebied van de Tucuman amazone in Argentinië en de eerste schatting van de stand van de populatie. Samen met voorgaande gegevens, verschaft dit werk een meer precieze evaluatie van de beschermingsstatus van de soort. Het aantal dat geteld is, is minder dan éénderde deel van de aantallen Tucuman amazones, die tussen 1985 en 1989 zijn geëxporteerd, wat aangeeft dat deze vangsten een groot effect hebben gehad op de stand van de populatie. De aantallen die we hebben gekregen, kunnen als basis dienen om toekomstige trends op deze plaatsen te evalueren. De aantallen namen duidelijk af naarmate we meer zuidwaarts trokken in het verspreidingsgebied. De nieuwe gegevens op zeven locaties stelt ons in staat de verspreiding van de populatie exacter vast te stellen. De gegevens voor SA. De Metàn, Sa.de la Candelaria en Los Sauces River bevestigen de aanwezigheid van de soort in bijna alle delen van de Yungas in geïsoleerde berggebieden, wat een mogelijke scheiding aangeeft tussen verspreiding van de populaties.

Rustplaatsen

We telden vier rustplaatsen: San André, Sa. De Santa Bárbara, El Rey National Park en San Francisco. In San André vonden we de op één na grootste

populatie van de Tucuman amazone. De lokale bevolking heeft blijkbaar geen tegenstrijdige verhouding met deze soort noch dat ze ze vangen. Dit gebied ligt binnen Las Yungas Biosphere Reserve, in het meest uitgestrekte deel van de Argentijnse Yungas, waar de mogelijkheden tot bescherming legio zijn. Lokale gemeenschappen tonen grote interesse in de ontwikkeling van verantwoord gebruik van de natuurlijke bronnen. Op de rustplaat van Sa. De Bárbara bevindt zich de grootste populatie. Dit gebied is een twistpunt tussen crediteuren waarvan sommige staatsbanken; dit zou b.v de mogelijkheid om beschermde gebieden te creëren of Las Lancitas Provincial Reserve, wat aan de voet van de heuvels van Sa. Santa Bárbara ligt, uit te breiden. Dit berggebied verbreedt zich tot aan Sa. Cresta de Gallo, de grens van El Rey NP. Dit grote stuk land van Yungas is maar matig bestudeerd op biologisch aspect, ondanks het feit dat het veel inheemse soorten herbergt. In de laagste delen, wat meer lijkt op Chaco, zijn recentelijk nieuwe Argentijnse vogelsoorten ontdekt. Dit gebied zou moeten worden aangemerkt als biologische corridor tussen El Rey en Calilegua NP.

Nestplaatsen

Tijdens het broedseizoen zochten we naar nesten op 7.45 h in San Francisco en 7.25 h in Sa. De Santa Bárbara en vonden 6 nesten van Tucuman amazones, 3 op elke plaats. Er werden nesten gevonden van 1.400 tot 1.950m boven de zeespiegel, waar 2 verschillende plantensoorten voorkomen; het hoogste deel van het bergbos (Mirtaceae bos) en nevelbos. Het was heel moeilijk de nesten te vinden, omdat de ouders geruisloos het

nest ingaan tijdens de broedperiode, hoewel ze zich luidruchtig gedragen in de omgeving. In aanwezigheid van versturende factoren (b.v. onderzoekers of assistenten), blijven de volwassen vogels voor een langere periode van het nest weg of komen stiekem dichtbij om te vermijden gezien te worden. We vonden een nest dat niet in gebruik was omdat het was bewerkt met een bijl op de hoogte van de broedkamer, waarschijnlijk voor het stelen van de nestlingen. Dit geeft aan dat deze soort nog steeds onderwerp van gelegenheidsvangst door lokale mensen. In het gebied van San Francisco word een selectieve bosexploitatie van ceders

uitgevoerd. Papegaaien zijn gevoelig voor verstoring door houtkap, wat hen er mogelijk toe leidt de nesten te verlaten.

Beschermingspogingen

Twee gebieden huisvesten het hoogst aantal Tucuman amazones en heeft tevens de oudste overgebleven stukken nevelbos als ononderbroken bosgebieden. Bij pogingen tot bescherming van deze inheemse soort op lange termijn zouden deze twee gebieden de voorkeur hebben. Als voorzorgsmaatregel stellen we voor dat de *Amazona tucumana* op Appendix I van CITES blijft staan en op de IUCN Red List als **kwetsbaar**. We hebben een

brochure ontworpen met basisinformatie over de ecologie en bescherming van de Tucuman amazone en de Yungas. De brochure was een bruikbaar middel om de lokale gemeenschappen, regering en NGO's te informeren over de problemen m.b.t. de soort en zijn leefgebied.

Dit onderzoeksproject werd gesponsord door het BP beschermingsprogramma. We willen de studenten van de Universiteit van Jujuy, die met het veldwerk hebben geholpen, bedanken en we zijn eveneens dankbaar voor de aanmoediging van Rosemary Low. Als u meer informatie wilt kijk op: loro_alisero@yahoo.com.

Vangen en smokkelen van Molukken kaketoës; Een geheim onderzoek in Ceram, Indonesië (pag. 8-9)

Door Stewart Metz en Rosek Nursahid

Achtergrond

In theorie zou het vangen van kaketoës in de bossen van Indonesië tot een minimum beperkt moeten zijn. Drie Indonesische kaketoës – Molukken, Palm en Goffini – staan op Lijst I van CITES. De andere staan op Lijst II en de *Cacatua sulphurea* is zojuist aan Lijst I toegevoegd op de vergadering van CITES in Bangkok (zie Psittanews in dit nummer. Staatswetten hebben ervoor gezorgd dat sommige van deze kaketoës 'geen vangst' status hebben en tegenwoordig heeft Indonesië geen exportquota voor wildvang vogels. Zoals besproken in PsittaScene (vol. 15 no.2; May 2002, pag. 6-7) kwam de meeste pressie tegen de illegale vogelvangst van de, met alleen vrijwilligers, NGO groep ProFauna Indonesia (vroeger KSBK, www.profauna.or.id) Bij hun eerste geheime operatie noteerden ze wijdverbreide smokkel van kaketoës en papegaaien. Dat onderzoek was gericht op vangst in de noordelijke Molukken (en daarom *Cacatua alba*) en West Papoea (en daarom *Cacatua galerita triton*)

Vangst op Ceram

Er is weinig bekend over de zuidelijke delen van de Molukken (nu meestal Maluku), vooral Ceram, met zijn laatste overgebleven natuurlijk verblijf voor de prachtige Molukken kaketoë *Cacatua moluccensis* (fig. 1) Daarom gaf Project Bird Watch (www.indonesian-parrot-project.org) ProFauna Indonesia opdracht om een geheime studie te doen op Ceram en het

naastgelegen eiland Ambon en een paar gesmokkelde vogels te volgen naar de markt van Jakarta. Deze studie werd gedaan tussen december 2003 en mei 2004.

Er werd gezien dat in het Manusela National Park in het midden van het eiland (ironisch omdat 'manu sela' betekent "Vrije Vogel") gevangen werd; maar het kwam ook voor in steden meer aan de buitenkant van het eiland. Meestal wordt op Ceram een strik gebruikt, die 's nachts in de slaapboom van de kaketoë wordt geschoten met een lus (fig. 2) Dit in tegenstelling tot de methode die meestal wordt gebruikt in West Papoea of Noord Maluku, waar de schreeuw van de 'lok' vogel een tweede vogel naar een boom lokt waar hij vast komt te zitten aan lijn van een vrucht van de broodboom vermengd met kokosnootolie. Er zijn verschillende vogelhandelaren op Ceram, de grootste is Madame Kartini die al tien jaar zaken doet. In een maand, kan ze wel 20-50 Molukken kaketoës, 200 Rode lori's *Eos bornea* en 350 Groenke lori's *Trichoglossus haemotodus* krijgen. Er werden bij één gelegenheid 19 kaketoës gezien door de onderzoekers (fig. 30) Tegenwoordig betaald ze de vangers minder dan US\$ 10 per kaketoë. Elke vanger kan zo'n 16 kaketoës per maand vangen. De vogels worden per motorboot naar Ambon gebracht, het kleine eiland ten zuidwesten van Ceram, waar vangers van boord gaan na gemakkelijk illegale vergunningen krijgen voor minder dan \$5 per vogel. Op dit punt van hun reis naar de markt is

de prijs voor de kaketoës gerezen naar \$40-80 per stuk.

Smokkelen van illegaal gevangen Molukken kaketoës

Deze kaketoës, die deel uit maken van een grote scheepslanding die naar de vogelmarkt van Jakarta gaan, worden geplaatst, tien tegelijk, in het binnenste compartiment van een krat van 100x60cm breed en 60cm hoog. Aan iedere kant van dit verborgen compartiment bevinden zich twee buitenste compartimenten met honderden lori's en kleine papegaaien, die dienst doen als afleiding van de illegaal verscheepte Molukken kaketoës midden in het krat (fig. 4) Feitelijk waren de lori's en papegaaitjes ook illegaal gevangen, maar er wordt niet naar gevraagd vanwege een dubieus vangstcertificaat voor Violetke lori's. Het lot van kaketoës die gekocht en verkocht worden is vaak even tragisch. Om een kaketoë te smokkelen aan boord van een schip dat de haven van Ambon verlaat, worden deze dieren meestal in een grote thermosfles gepropt met een gat in het deksel voor lucht (fig. 5) De vogels van grote commerciële zendingen, de meeste worden naar Jakarta gevlogen, kregen soms politie-escorte naar de markt. Sommigen hiervan worden in beslaggenomen en naar een netwerk van wildlife rehabilitatiecentra gebracht, die recentelijk op verschillende plaatsen plotseling ontstonden (zie www.JaringanPPS.org) Maar sommige in beslaggenomen vogels komen in feite

terecht bij wildlife-exporteurs, politie of andere regeringsambtenaren na hun eerste in beslagname. Voor dié kaketoos of papegaaien die het geluk hebben in een rehabilitatiecentrum terecht te

komen, krijgen medische verzorging, eten etc. De complexe problemen van hun daaropvolgende lot en hun zicht op een kans voor een succesvolle terugkeer naar hun leven in het wild wordt op dit

moment door Project Bird Watch in samenwerking met Jaringan PPS naar voren gebracht.

Verdere veldobservaties van de Geelmasker papegaai in Ethiopië (pag.10-11)

Door Marc Boussekey, Cathy & Frédéric Pelsy

Lezers van PsittaScene zullen zich herinneren dat we een voorlopige studie hebben kunnen opzetten voor een nauwelijks bekendstaande Poicephalus soort, de Geelmasker papegaai *P.flavifrons* (zie PS No.52, aug. 2002.) We hadden het geluk om opnieuw een reis naar Ethiopië te maken van 18 december 2003 tot 4 januari 2004 om meer veldgegevens te verzamelen. Maar de studie lijkt op een raadsel: de Geelmasker papegaai, een inheemse soort in Ethiopië, is nooit wat je noemt bestudeerd en nooit in gevangenschap beland. Zowel over zijn biologie als ecologie is weinig bekend. Deze soort staat te boek als 'het minst bedreigt' door BirdLife International op de Red List van IUCN 2004 vanwege zijn vermeend veelvuldig geografisch voorkomen (130.000km²) en wordt als 'algemeen' bestempeld in tenminste delen van zijn verspreidingsgebied. Maar de exacte grenzen van zijn verspreiding blijft heel onzeker (zie kaarten in PS No.52) en 'de wereldwijde populatiegrootte is niet geteld' totnogtoe: in feite weet niemand exact hoeveel stuks er nog in het wild leven en dit is precies de reden waarom we besloten een betere zicht te krijgen! Tijdens onze eerste missie van 17 dagen in februari 2002 naar het zuiden van Addis Abeba tot aan Bale Mountains National Park ontdekten we dat de Geelmasker papegaai meer naar het zuiden te vinden was (rond Dolo Mena) dan meestal omschreven. We konden eveneens nieuwe gegevens over eetgedrag (verschillende soorten fruit en zaden) verzamelen, habitat (b.v. galerijbossen langs rivieren in lager gelegen gebieden behalve de meestal beschreven *Juniperus* en *Podocarpus* hoogwouden) en gedrag (er werd een rust- en nestplaats geobserveerd.)

Meer informatie verzameld over de biologie van de soort

Kleuren van de jongen

We konden de bossen aan de westkant van Addis Abeba bezoeken: Western Welkite (Kotchori), rondom de steden

Jima, Tepi, Gore, Metu, Bedele en de Didessa rivier en bij Chilimo (80km van Addis.) We brachten ook 3 dagen door rond Lake Langtand samen met Hirpo Dube – een toegewijde Ethiopische natuurgids – om meer gegevens te verkrijgen over de biologie en ecologie van deze papegaai die men daar gemakkelijk te zien krijgt! Er werden dezelfde simpele methoden gebruikt als bij de voorgaande missie: gericht zoeken en observeren, gesprekken met lokale bevolkingen. De laatsten zijn altijd moeilijk te benaderen vanwege de over het algemeen desinteresse en kennis m.b.t. het wildlife; in feite jagen Ethiopiërs nauwelijks en ze eten geen wild vlees! Wat betreft de westerse verspreiding van de Geelmasker hebben we interessante informatie: volgens sommige betrouwbare gesprekken, denkt men de soort te kunnen vinden op Kotchori, rond de Gojeb River, in de buurt van steden zoals Masha, Metu, Bedele en het Chilimo woud. We hadden het geluk de papegaaien zélf te zien vlakbij Metu langs de Sor River en het Chilimo woud..

Op verschillende locaties (Metu, Chilimo woud en Lake Langano) zagen we één volwassen vogel eten of vliegen, waar alleen paren of families met jongen waren gezien in februari 2002. We veronderstelden dat de partner waarschijnlijk op de nestplaats was gebleven, aangezien onze waarnemingen vóór 2002 waren geweest. We zagen ook prachtige beelden van een paar jonge papegaaien binnen familiegroepen nabij Lake Langano. Ze waren zo te zien pas uitgevlogen omdat ze nog steeds om voedsel bedelden bij de ouders die we voedsel zagen ophoesten. Hun veren waren duidelijk anders: op het lijf, vertoonden de vleugels en de staart hetzelfde groen als de volwassenen, de kop, van de bek tot de nek had hij vaal bruinachtige olijfgroene kleuren zonder een enkele gele veer op het voorhoofd. Echter een paar ervan vertoonden wat gele veren op de kop en we schatten dat ze wat ouder waren (als diegene die we in februari zagen.)

Dieet

Verschillende keren zagen we papegaaien eten van zaden van een acacia maar we waren een beetje verbaasd toen we zagen (en filmden onder uitstekende omstandigheden) dat een papegaai op een vruchtdragende struik ging zitten *Gymnosporia buxifolia* en niet at van de rijpe vruchten zoals we zouden verwachten, maar zich concentreerde op zijn groene ronde bladeren! Heel nauwgezet at hij zwiiggend iedere minuut 2 of 3 bladeren en bleef zo een kwartier doorgaan! Bovendien hadden we het geluk om een behoorlijke grote groep Geelmaskers te zien (tenminste 10 vogels) die vroeg in de ochtend op de grond landden: voor meer dan een half uur kauwden en slikten ze de bladeren van een soort kleine moerasplant die groeide op vochtige zilte grond. Dit gedrag was ons zojuist verteld bij een gesprek op een andere plaats (Kotchori.) Volgens Hirpo Dube zou dit gras rijk zijn aan mineralen en daardoor het dieet van de papegaai in balans brengen: we hoorden Hirpo dat vee en zelfs lokale mensen de gewoonte hadden het te eten!

Lokaal evenbeeld

Hirpo Dube, een ex-leraar die ons rondleidde rond Lake Langano, is aangenomen als wildlife ranger in een privé lodge. We ontmoetten deze alleswetende wildlife waarnemer de eerste keer in februari 2002 en we waren verbaasd te horen dat hij regelmatig in zijn eentje Geelmasker papegaaien observeerde. We voorzagen hem van veldobservatie formulieren. Tussen februari 2002 en december 2003 stuurde hij ons regelmatig zijn gedetailleerde notities en sinds onze tweede expeditie stuurde hij er meer. Totnogtoe hebben we van hem in totaal 117 observaties gekregen met complete gegevens zoals datum, tijd exacte locatie, habitat en boomsoorten, aantal geobserveerde stuks, lengte van de observatie en vogelactiviteit (vliegen, eten, zitten, nestelen etc..)

De toegewijde medewerking van Hirpo was écht welkom en is uiterst bruikbaar omdat we op deze manier regelmatig gegevens van een precieze plaats het hele jaar door krijgen. Om zijn werk te vergemakkelijken, gaven we hem een goede verrekijker en een vogelgids.

Museumspecimen

Sinds 2002 hebben we geprobeerd informatie van huiden uit musea over hun voorgaande verspreidingsgebied en over gedetailleerde morfologische parameters (lichaamsomvang, kopkleurvariatie en intensiteit.) Tot op heden hebben we van in totaal 64 stuks uit Parijs, Tring (Engeland), Turijn (Italië) en Frankfurt verzameld. Er

werden bovendien twee opgezette vogels bestudeerd in het Addis Museum tijdens onze laatste trip.

Meer gegevens zijn nodig in de toekomst

De volgende informatie werd verkregen door onze laatste expeditie naar west Ethiopië en Lake Langan: er zijn meer locaties voor de soort gevonden en verschillende bekende plaatsen gecheckt, nieuwe gegevens over de biologie van de papegaai (dieet en lichaamskleuren) zijn verzameld of verduidelijkt, een klein maar effectief netwerk van Ethiopische berichtgevers (Hirpo Dube en Brook Kassa, onze chauffeur) zijn op vaste basis aangesteld.

Omdat we de gegevens van de verspreiding van de *Poicephala flavifrons* graag compleet willen maken, bereiden we een nieuwe expeditie voor in het noorden van het land voor 2005, van Addis tot aan Lake Tana en verder noordwaarts tot de Simien Mountains die in dit opzicht nog nooit zijn onderzocht. We hopen eveneens da gelegenheid te krijgen om Hirpo voor tenminste 12 weken per jaar aan te stellen: dus kan hij hele dagen werken om meer gedetailleerde informatie te verzamelen over deze moeilijk te vinden papegaai, vooral over zijn nest -en rustplaatsen rond Lake Langan.

Op zoek naar de Soldaten ara's (pag. 12-14)

Door Katherine Renton, Estación de Biología Chamela, Instituto de Biología, UNAM

Op zoek naar Soldaten ara's *Ara militaris* betekent reizen in afgelegen valleien aan de voet van de heuvels van de Sierra, om bij de onbevolkte gebieden te komen waar misschien ara's zitten. Vaak is alleen de onbereikbaarheid van deze bergvalleien die bescherming bieden aan de ara's tegen menselijke activiteiten. Af en toe komen we menselijke activiteiten tegen zoals illegale plantages, daarom moeten we soms noodzakelijkerwijs voorzichtig doorgaan. Hobbelen langs vuile wegen, door rivieren waden en moeizaam omhoog langs steile bergpaden, eist zijn tol voor zowel de auto als de inzittenden en mijn pick-up heeft ons meerdere malen in de steek gelaten, met geen andere keus dan een lange trektocht terug. Dit heeft Ruud vonk van de World Parrot Trust ervaren, die ons moedig vergezelde op één van onze veldtrips de bergen in, met de pech dat de truck het begaf op het verste punt. We moesten meer dan 15 km terug lopen in de middagzon, met weinig water en geen eten, bedekt met stof, achter een kudde vee – de enige menselijke activiteit van twee 'vaqueros' (cowboys) die hun vee naar beneden aan het brengen waren. Er is weinig bekend over de ecologie van de Soldaten ara en de soort komt nu voor in verspreidliggende, gelokaliseerde populaties over het gebied. De Soldaten ara staat internationaal op Appendix I van CITES en staat als kwetsbaar in het IUCN Parrot Action Plan. In Mexico staat de Soldaten ara bekend als bedreigt in de Wildlife Protection Act en ligt de nadruk op prioriteit voor bescherming in het Mexican Parrot Conservation Plan.

Zowel het IUCN Parrot Action Plan als het Mexican Parrot Conservation Plan, legt de nadruk op de noodzaak van ecologische informatie van de status van de bestaande populatie in het wild. Tropisch bos langs de kust van de Stille Zuidzee van Mexico heeft geleden onder het in rap tempo ontbossen. Dit, gecombineerd met pressie van de vangst voor de handel, heeft invloed gehad op de wilde populatie van ara's. Het doel van onze studie was de status en verspreiding van de Soldaten ara's te taxeren aan de kust van Jalisco. We wilden eveneens de ecologische -en voedsel-eisen van de Soldaten ara's inschatten en aanbevelingen verschaffen voor de bescherming van de Soldaten ara in Mexico. De laatste jaren hebben we veldonderzoeken gedaan op een aantal plaatsen in het laag -en hoogland van de kust van Jalisco, om de aanwezigheid van ara's te ontdekken en belangrijke gebieden ter bescherming van de ara vast te stellen. We maakten tevens permanente onderzoeksplaattegronden in ons belangrijkste studiegebied van Cajón de Peña, wat is bestempeld als een Belangrijk Vogel Gebied, hoewel het geen officiële beschermings status heeft. Om voedselaanbod vast te stellen voor de Soldaten ara's maakten we om de drie maanden fenomenologische dwarsdoorsneden om het aantal bomen uit te vinden die voedselbronnen voor de ara's zijn en de overvloed van voedselaanbod in te schatten. Tegelijkertijd deden we puntentellingen om het aantal ara's binnen een

actieradius van 50m van elk onderzoekspunt te tellen. Tijdens ons veldonderzoek zagen we Soldaten ara's eten van de zaden van de *Hura polyandra* en *Brosimum alicastrum*, zowel als van de palm *Orbignea guacoyula*. We zagen eveneens ara's eten van bromeliastengels. Feitelijk lijkt de *Hura polyandra* een belangrijke voedselbron voor Soldaten ara's te zijn. We zagen regelmatig ara's eten van de onrijpe vruchten van de *Hura polyandra* en de ara's kwamen gewoonlijk voor in gebieden waar de *Hura polyandra* in overvloed aanwezig was. Onze resultaten van de fenomenologische dwarsdoorsneden bij Cajón de Peña liet een piek in voedselaanbod zien voor de ara's gedurende het droge seizoen van januari tot maart, als Soldaten ara's broeden (zie Fig.) Deze piek was voornamelijk vanwege het vrucht dragen van de *Hura polyandra* en *Brosimum alicastrum* en het lijkt dat dit de belangrijkste voedselbron voor de ara's is gedurende het broedseizoen. Belangrijk hierbij is dat de *Hura polyandra* huidirritatie kan veroorzaken en de lokale bevolking vermeldt dat de bladeren worden gegeten door vee tegen parasieten. Eén van de Mexicaanse studenten, Adrián Gutiérrez, analyseert nu de zaden van de *Hura polyandra*, en andere planten, om de voedzaamheid en het toxisch gehalte te determineren. Uit onderzoek langs de kust van Jalisco hebben we gebieden geïdentificeerd die door de Soldaten ara's aan de westelijke voet van de Sierra del Cuale en Sierra

Cacoma (zie kaartje. Elke plaats heeft relatief in stand gehouden habitat van semi-bladverliezend woud waarin de *Hura polyandra* een overheersende boomsoort is. Van de onderzoeken waarin we Soldaten ara's telden, kwam 85% voor beneden 500m hoogte en we zagen geen ara's op plaatsen boven de 1000m boven de zeespiegel. De meeste plaatsen waar ara's aanwezig waren hadden nauwelijks of geen verlies van habitat en we zagen geen ara's op plaatsen met meer dan 30% habitatverlies, zelfs hoewel deze plaatsen een overvloed aan *Hura polyandra* hebben, die waren achtergelaten door boeren als schaduw voor vee. We zagen alleen ara's in de lager gelegen valleien op de westelijke hellingen van de Sierra, waar er nog relatief in stand gehouden habitat van semi-bladverliezend bos bestaat (zie map.) Hoewel Soldaten ara's kunnen voorkomen in pijnboom bossen tot 2000m hoogte, kan hun voorkeur voor semi-bladverliezend bos langs de kust te maken hebben met de voorhanden zijnde voedselbronnen, waardoor dit een belangrijke habitat voor

de ara's is tijdens het broedseizoen. Semi-bladverliezend bos langs de kust van Jalisco komt voor van zeeniveau tot 1300m hoogte. Maar veel van dit type vegetatie is verloren gegaan vanwege de gebruiksverandering van het land voor landbouw en veeteelt of boscultuur. Geen één van de plaatsen waar we Soldaten ara's telden liggen in beschermde gebieden. Er worden kapactiviteiten ondernomen in de bossen van Cajón de Peña en de aanleg van een nieuwe weg heeft invloed op de meest zuidelijke plaats waar we Soldaten ara's hebben geteld, terwijl ara populaties vlakbij de toeristencentra van Puerto Vallarta in het noorden worden bedreigd met vangst voor de handel en toeristenuitbreiding. We zijn constant informatie aan het verzamelen over de ecologie van de Soldaten ara's en zoeken wegen om de overgebleven gebieden van semi-bladverliezend bos te behouden, die een belangrijke vluchtplaats verschaffen tijdens het droge seizoen voor veel vogels en zoogdieren van het droge bos, zowel als overvloedige

voedselvoorziening voor de Soldaten ara's tijdens het broedseizoen. Deze stukken grond van semi-bladverliezend bos vormen tevens een cruciale ecologische corridor tussen bestaand beschermde gebieden zoals Chamela-Cuixmala en de Sierra Manatlan Biosphere Reserves. Natuurtoerisme kan een mogelijkheid zijn voor niet-consumerend gebruik van wilde Soldaten ara's d.m.v. bird-watching trips. Maar het meeste toerisme in het gebied is geconcentreerd rond het strand met een tendens van grote, intensieve ontwikkelingen die nóg meer invloed op de habitat van de ara heeft. We gaan door met samenwerken met de lokale gemeenschappen in ara gebieden en we zijn benaderd om te helpen bij een donatieprogramma van veren voor inheemse Huichole gemeenschappen in het noorden van Jalisco. Deze gemeenschappen gebruiken Soldaten ara veren voor ceremoniële en medische praktijken en zijn geïnteresseerd om veren te krijgen uit voliëres in ruil voor het niet jagen op ara's.

Finschi amazone en Geelkuifkaketoe toegevoegd aan Appendix I van CITES

Beste leden,
Zoals zovelen van jullie al hebben gehoord, stemden afgelopen de delegaties van CITES over drie papegaaivoorstellen bij hun jaarlijkse vergadering in Bangkok. Twee veel verhandelde soorten, die ernstig bedreigd werden door handel zijn nu overgeheveld naar Appendix I, waardoor alle commerciële handel in deze soorten effectief worden uitgesloten. Deze twee zijn de Kleine Geelkuifkaketoe *Cacatua sulphurea* (waarbij ook alle ondersoorten) van Indonesië en Timor Leste, en de Finschi amazone *Amazona finschi* van Mexico. Het derde voorstel was om de Perzikkop agapornis *Agapornis roseicollis* van Appendix II te verwijderen, mede gesteund door Namibië en Amerika, die ook is gehonoreerd. Uit gesprekken met douaneagenten is het duidelijk dat deze Appendix I

aanduiding een enorm verschil voor de Finschi amazone, die nog steeds aan de Amerikaans grens met regelmaat in beslag worden genomen, zal uitmaken. De agenten en de smokkelaars waren er heel duidelijk over hoe deze verandering voor de *Amazona oratrix* en *A. auropalliata* al een indrukwekkend verschil maakte in het terugbrengen van de handel in deze soorten. Voor de kaketoe zal het voordeel overwegend spelen in een afname van het legaliseren van wildvang vogels die doorgaan voor gekweekt in gevangenschap. We maken ons zorgen over het verwijderen van de Perzikkop agapornis van Appendix II, omdat de status van deze soort in het wild niet zo duidelijk is, het oogsten van wildvang vogels gaat nog steeds door en er zijn verschillende soorten die op elkaar lijken en waarschijnlijk nieuwe gevaren tegemoet zien vanwege het wegvallen van deze belangrijke controle.

Er waren beslist andere manieren het papierwerk te vergemakkelijken voor de tienduizenden in gevangenschap gekweekte exemplaren in de handel. Positief was dat de WPT werd gesteund door Defenders, SSN, TRAFFIC, IUCN en zelfs door het secretariaat van CITES. In ieder geval, wat betreft de erg dringende beschermingsbesluiten, zijn we heel tevreden dat de CITES afgevaardigden vóór stemden voor de hoogstnoodzakelijke bescherming op Appendix I en we hopen dat deze veranderingen zullen bijdragen aan een snel herstel. Zeker de regeringen van Mexico en Indonesië moeten worden geprezen voor hun pogingen vanwege hun bedreigde papegaaien, evenals de vele personen en NGO's die zó hard hebben gewerkt om dit voorstel tot een succes te maken. Lang leve de papegaaien Met vriendelijke groeten, Jamie

Blauwgele ara's die sojabonen eten in het 'cerrado' gebied van Brazilië (pag. 15)

Door Stuart J. Marsden en Joely L. Wright

In augustus 2003 tijdens een kort bezoek aan het Emas National Park, provincie Goiás, Brazilië, zagen we groepen

Blauwgele ara's *Ara ararauna* buiten het reservaat eten van de sojabonen vlakbij de grens van het reservaat. Het reservaat

bestaat overwegend uit dichte struiken, maar ook uitgestrekt grasland en wat bos, meest moerasbos langs de oevers

van de rivieren. De grens van het reservaat is duidelijk doordat het op alle plaatsen die we zagen was afgeheind. Het landschap buiten het reservaat bestaat daarentegen voornamelijk uit enorme velden met sojabonen en, in sommige gebieden, uit katoenplantages. We passeerden verschillende gebieden met grasland buiten het reservaat en geen bosgebieden buiten wat schaduwplaatsen van boomaanplant. Velden met sojabonen staan bekend als een ernstige bedreiging voor Wildlife in Brazilië en terwijl ze zeker geen ideaal habitat voor papegaaien zijn, worden ze, af en toe, gebruikt door ara's. De vogels aten in pas geoogste velden, lopend aan de grond tussen het kaf en aten blijkbaar van de tijdens het oogsten gebarsten bonen. Hoewel het niet kon worden vastgesteld of de vogels inderdaad de sojabonen aten in plaats van insecten, denken we dat dit hoogstwaarschijnlijk komt, gezien het gedrag van de vogels en het ogenschijnlijk gebrek aan insecten op de stoffige grond. De bewaker van het IBAMA park bij het hek was ervan op de hoogte dat ara's deze tijd van het jaar op velden met sojabonen foerageerden en bevestigde dat het inderdaad de bonen waren waarvan ze aten. De grootste

concentratie vogels werd gezien in velden grenzend aan het reservaat en men kon vogels zien vliegen, bijna altijd in paren, vanuit het reservaat zelf (de vogels landden meestal in kleine bomen bij het hek van het reservaat voordat ze naar het veld vlogen.) Eenmaal op het veld waren ze gemakkelijk te benaderen, maar als we bij toeval groepen vogels opjoegen, dan vlogen zo'n 200m weg en landden ergens anders in het veld en gingen verder met eten. We zagen verschillende groepen ara's in de gebieden waar we langs reden. We zagen twee groepen van 17 en 14 stuks slechts 3-4km van de stad Chapadão do Céu op de stoffige weg naar het reservaat toe (op zo'n 4km afstand ervandaan.) We zagen nog een groep van 22 vogels langs deze route rond 8km van het reservaat. De voornaamste concentratie vogels, wel zo'n 84 stuks, bevond zich in velden grenzend aan het reservaat rond 2km van het hek van het nationaal park Portão Guarda do Bandeira. We zagen deze vogels eerst om ca. 16.00u (2 uur voor het donker wordt.) Sommigen waren al aan het eten, maar veel anderen, bijna altijd in paren, zag men aankomen vanuit het reservaat. Sommigen vlogen rechtstreeks naar het veld, terwijl anderen in grote bomen aan de rand van

het reservaat zaten voordat ze naar beneden vlogen om zich bij de eetpartij aan te sluiten. Het maximum wat we telden was een groep van 84 stuks, hoewel we nog 15-20 vogels zagen vliegen naar velden verder weg. De volgende morgen vroeg warend e ará opnieuw aan het eten in het veld, maar er waren maar zo'n 30 vogels. Overdag (tussen 10.00 en 14.00u) zagen we eveneens ararauna's in het reservaat en 's avonds buiten het reservaat. Binnen het reservaat zagen we slechts 9-10 stuks langs de rivier van het hoofdkwartier van het Nationaal Park in weelderige rivierbeplanting rijk aan palmen. Er werden geen ara's gezien in droge vegetatie wat overheerst in het reservaat bij het zo'n 14 uur rondrijden over de wegen van het reservaat. Er blijven grote hoeveelheden sojabonen achter in de velden rond Emas na het oogsten, hoewel niet bekend is voor hoelang ze beschikbaar blijven voor de vogels en hoévr van het reservaat de ara's bereid zijn te vliegen om te eten. We zagen ara's eten van sojabonen vele kilometers van het reservaat, maar het is niet bekend of deze vogels uit het reservaat waren of van daarbuiten.

PSITTANIEUWS (pag. 16-17)

Smokkelaar van met vogelpest besmette adelaars gearresteerd.

© Borneo Bulletin 17 november 2004

BANGKOK (dpa) – Op dinsdag afgelopen maand arresteerde de milieupolitie een Thai op verdenking van het België binnensmokkelen van twee adelaars die met vogelpest waren besmet. Poonsak Harnkittipongpaisal werd dinsdagmorgen gearresteerd toen hij vanuit Brussel op Bangkok International Airport aankwam. “Hij wordt beschuldigd van handel in en export van

een bedreigde diersoort zonder vergunning”, zei milieuagent Luitenant Kolonel Sakchai Thamawichai. Poonsak, die direct schuld bekende, gaat een gevangenisstraf van vier jaar tegemoet of een boete van \$1.000 als hij schuldig wordt bevonden. Poonsak werd aangehouden op Brussel International Airport op 24 oktober voor poging twee kuifhavikadelaars in draagbare wijnboxen het land

binnensmokkelen. Later bleek dat de twee adelaars, die op Appendix I van CITES staan, besmet waren met vogelpest, die het pluimvee in Thailand had uitgedund en waaraan dit jaar tevens 12 mensen waren gestorven. De bedreigde adelaars, die inheems zijn in Thailand, werden gedood. Poonsak, die in België werd getest op de griep, had het virus niet opgelopen.

Smokkeleieren “verstopt in onderbroek”.

www.theaustralian.news.com.au/ 19oktober 2004.

Er zijn twee mannen in staat van beschuldiging gesteld voor het smokkelen van vogeleieren bij twee verschillende gelegenheden op Sydney Airport. Een 36-jaar oude man uit Devoren Park Adelaide had negen papegaaieneieren in zijn kleren toen hij aankwam met een vlucht uit

Johannesburg, Zuid Afrika, vertelde de douane vandaag. Men verklaarde dat de eieren, drie ervan waren geplet, vrijdag werden gevonden in zakken die genaaid waren aan de binnenkant van een extra paar ondergoed. De man werd aangeklaagd op grond van de Environment Protection

en Biodiversity Wet die de import van levende specimen regelt. De tweede man, 57 jaar oud van Bankstown in Sydney werd ontdekt terwijl hij probeerde Australië te verlaten met zoals men beweert 24 Zwarte kaketo eieren in zijn kleding. De eieren, waarvan er maar twee waren geplet, werden schijnbaar verstopt in

zakken die in een vest waren genaaid dat de man onder een corsetachtig gewaad droeg. Hij werd aangeklaagd voor het exporteren van inheemse specimen die onder de wet vallen en het belemmeren

van een ambtenaar van de republiek van de Criminal Code Act. Beide mannen werden gevangengenomen om te verschijnen voor de rechtbank op 10 november.

Afgelopen week vond de douane op Sydney Airport Mail 50 gordelhagedissen, één inlandse baardhagedis en één langnek schildpad in een postpakket naar Japan.

Inleiding door Jamie Gilardi

We dachten dat lezers van PsittaScene blij zijn te horen dat twee onderzoekers die werken met wilde papegaaien zojuist hun doctoraal hebben gehaald in Amerika, één in Arizona en één in Oregon. Geregelde lezers zullen het werk van Dr. May in West-Afrika over de Grijze roodstaarten herinneren, omdat de Trust haar voormalig werk heeft gesteund en we van haar rapportages hierover hebben genoten en natuurlijk

hebben haar foto -en video-opnamen van de Grijze roodstaarten in het wild sterk bijgedragen aan een aantal onderdelen waaronder twee WPT DVD's zowel als voor onze handelscampagne. Het werk van Dr. Robin Bjork zal wat onbekender voor je zijn, hoewel ze jaren heeft gewerkt voor de Grote Soldaten ara in Costa Rica – hetzelfde project waar Olivier en Guiselle nu regelmatig over publiceren – en meer recentelijk over

deze Muller amazones en Geelvleugel ara's in noord Guatemala. Tenslotte het taalgebruik hier is een beetje technisch omdat deze uittreksels zijn geschreven voor hun pas verworven doctoraal proefschriften, maar we hopen dat je de stukken die makkelijk te lezen zijn begrijpen en alle buitengewoon technische stukken interessant vinden.

Het vocale repertoire van Grijze roodstaarten in het Congo Basin (pag.18)

Proefschrift van Diana Lynn May, Universiteit van Arizona, 2004, Codirecteuren Irene M.Pepperberg en Aurelio José Figueredo

Dit proefschrift is een verslag van een onderzoek naar het vocale gedrag van vrijlevende Grijze roodstaarten *Psittacus erithacus* die in het Congo Basin in Centraal Afrika leven. Ik observeerde Grijze roodstaarten in de Centraal Afrikaans Republiek en Kameroen en maakte geluidsopnamen van hun stemgeluiden. Het resultaat van de spectrografische analyses gaf als resultaat dat Grijze roodstaarten geluiden produceren die in vier belangrijke akoestische klassen uiteenvallen – toon, harmonie, schreeuwerige-harmonie, geschreeuw – en dat deze geluidsklassen weer onderverdeeld kunnen worden in zo'n 39 verschillende akoestische typen.

Een betrouwbare studie van de classificaties toont aan dat het samenbrengen van deze akoestische typen verzameld in categorieën en gecombineerd met waarnemingen en basis spectografiemaatstaven betrouwbare classificaties opleveren van geluiden in klassen, typen en subtypen. Het belang van geluiden in het waargenomen repertoire behoort uitsluitend tot de geluidsklasse van de toonaard, wat kan suggereren dat een groot deel van het roepgedrag van de Grijze roodstaarten geschikt is voor productie van toonaardgeluiden. Grijze roodstaarten kunnen tevens de akoestische karakteristiek van hun

geroep aanpassen om zich beter te kunnen aanpassen aan hun leefomgeving en hun communicatie-eisen. Beide observaties van de Grijze roodstaarten en analyses van de akoestiek en productiekarakteristieken van hun geroep toont aan dat Grijze roodstaarten functioneel roepgedrag delen met sommige vogelsoorten uit de Nieuwe Wereld en Australië. Sommige geluiden van de Grijze roodstaarten komen overeen met die van Grijze roodstaarten in gevangenschap in het laboratorium. Ik besluit met een aanbeveling naar de mogelijke redenen waarom Grijze roodstaarten zo'n gevarieerd vocaal repertoire hebben.

Ontwerpproces en –model in tropisch laagland: migratiedynamiek van Muller amazones als leidraad voor regionale beschermingsplanning. (pag. 18)

Proefschrift van Robin Bjork

Het ontwerp voor reservaten is één van de meest dringende onderwerpen van bescherming. Het concurreren met belangen voor land en vluchtplaatsen dwingen tot beschermingsstrategieën die zicht richten op het miniseren in grootte van het reservaat, die vaak compromissen vraag van het integreren van het ecosysteem en de levensvatbaarheid van de soort op lange

termijn. Methoden om verdedigbare maatstaven voor reservaten en reservaatnetwerken te ontwikkelen zijn hard nodig. Het belangrijkste doel van deze studie was zulke methoden te ontwikkelen voor laagland tropische bossen door het onderzoeken van habitat –en patronen over het gebruik van ruimte van de Muller amazone *Amazona farinosa* in noord Guatemala als

voorbeeldsoort ter aanvulling op andere strategieën voor planning m.b.t. bescherming in de Neotropische ecosystemen. Om vakkundig levensvatbare populaties te steunen, moet regionale planning de betrokken dynamica – niet alleen de statische bewegingspatronen - weergeven - van de processen die de verspreiding van de habitat van de soort

omvatten. Rekening houden met de ruimtedynamica van de te onderzoeken soorten wordt wereldwijd gezien als een belangrijk element van regionale beschermingsstrategieën, en in tropische bossen, wordt het vruchtenetende vogelgilde uitgesloten als bruikbare soort omdat van veel soorten wordt aangenomen dat of bekendstaan als in strijd te zijn met regionale migraties voor wat betreft hun ruimtelijke -en tijdelijke onregelmatigheid in hun fruitbronnen. Het regionaal in verband brengen heeft bij vogels aangetoond dat de graad van migratie te maken heeft met het voor handen zijn van seizoenfruit; men weet nu dat een serie habitats waaronder de hoger gelegen hellingen moeten worden beschermd om de biodiversiteit van de tropisch ecosystemen te kunnen behouden. Maar in tropische laagland bossen, is er weinig bekend van de belangrijkheid van de regionale hellingen als belangrijk ecosysteem en voortduren van de biodiversiteit, omdat ecologische patronen en processen moeilijk kunnen worden aangeduid in de regionale context vanwege het gebrek aan gegevens voor zelfs de meest elementaire milieuvariaties. Bovendien wordt de structuur die het patroon en het proces het best afbakt, bepaald door

een entiteit of proces van biologische relevantie van de onderzoeksvragen en veranderd met de ontvankelijkheid van het systeem. Gedurende de periode 1998-2001 nam ik papegaaien als voorbeeld door gebruik van populaties en individueel gebaseerde methoden die werden ontwikkeld gedurende deze studie. In elk van de vier jaar liet radiotelemetrie zien dat Muller amazones, die in noordoost Guatemala broeden, in te voorspellen seizoenmigraties waren verwickeld binnen volgroeid laaglandbos. Hoewel het gebied waar deze papegaaien zich bevonden aanzienlijk was (10.000km²), waren hun vaste bewegingspatronen en specifieke locaties die ze gebruikte opvallender. Meer dan twee jaar werden er onderzoeken gedaan in de boomkruinen om de dichtheid van de populaties te schatten van alle 6 locaties waar papegaaiensoorten voorkwamen als functie van het landschapstype en – seizoen; de gegevens suggereren dat migratie heel gewoon is in deze papegaaiengemeenschappen. Muller amazones zijn afhankelijk van volgroeid laagland bos gelegen langs de regionale hellingen. Over afstanden van een paar honderd kilometer en een verspreidingsgebied van ca. Ø200m, bepalen de variatie aan vruchtdragen,

bossamenstelling en regenval het bewegingspatroon van deze soort. Het ontwerpen van reservaten alléén gebaseerd op grootte is onvoldoende. Grote beschermde gebieden, zoals het Tikal National Park van 600km² en zelfs het Maya Biosphere Reserve van 21.000km² zal deze populatie Muller amazones niet vasthouden zonder de omringende gebieden mee te rekenen die horen bij hun variatie in migratiepatronen. Muller amazones bleken een bruikbare soort te zijn om regionale patronen en processen op ruimtelijke schaal te identificeren tot op heden nog niet herkent door andere regionale beschermingsanalyses. Verschillen binnen de regio in tijdelijk gebruik van de habitat van subpopulaties werden gebruikt als leidraad om een aanvang te maken met het ontwarren van de ecologische patronen (b.v. habitatvariatie) en proces (zoals verbindingen tussen habitats) die deze dynamiek beïnvloeden. De soort komt voor van Mexico tot aan Amazonia en kan dienen als een waardevolle voorbeeldsoort voor beschermingsplanning in andere delen van zijn verspreidingsgebied.

Vertalingen Ria Vonk